

Magyar Helsinki Bizottság

MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG

1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 36-38. I/12.

1242 Budapest, Pf. 317.

Tel/fax: + 36 1 321 4323, 321 4141, 321 4327

helsinki@helsinki.hu

www.helsinki.hu

EZ A DOKUMENTUM AZ EURÓPA TANÁCS MINISZTERI BIZOTTSÁGÁNAK CÍMZETT ANGOL NYELVŰ
BEADVÁNY FORDÍTÁSA. AZ EREDETI DOKUMENTUM MEGTALÁLHATÓ ITT.

Özgür Derman osztályvezető

Európa Tanács

Titkárság

Emberi Jogok és Jogállamiság Főigazgatósága

Emberi Jogok Európai Bírósága Ítéletei Végrehajtásának Főosztálya

F-67075 Strasbourg Cedex

Franciaország

Ref.: DG1/ÖD/PS

Tárgy: Az Emberi Jogok Európai Bírósága által a Kovács István Gábor kontra Magyarország és a Szél kontra Magyarország ügyekben hozott ítéletek végrehajtása kapcsán előterjesztett civil szervezeti beadvány kiegészítése

Tisztelt Uram!

A Magyar Helsinki Bizottság észrevételeket és javaslatokat nyújtott be a Miniszteri Bizottsághoz a tárgyban jelzett ügyek kapcsán 2014. október 30-án elküldött levelében, mely a címzetthez 2014. november 7-én érkezett meg.

Az észrevételek elküldését követően a Magyar Helsinki Bizottság válaszokat kapott több közérdekű adatigénylésére. Ezekben olyan információk szerepelnek, amelyek hozzájárulhatnak a Bizottság által szükségesnek vélt intézkedések meghatározásához.

Ezért az Emberi Jogok Európai Bírósága által a Kovács István Gábor kontra Magyarország és a Szél kontra Magyarország ügyekben hozott ítéletekre és a korábban elküldött tájékoztatásra hivatkozva a Magyar Helsinki Bizottság a következő rövid észrevételeket teszi.

1. A magyar kormány a Miniszteri Bizottságnak 2013. április 22-én benyújtott akciótervében egy új szankció („jóvátételi munka”) bevezetését és egy létező alternatív kényszerintézkedés („házi őrizet”) fejlesztését a büntetés-végrehajtási intézetben lévő túlszűfolttság csökkentése megoldásának minősítette. Ezek kétségtelenül hatékony eszközei a zsűfolttság csökkentésének, ugyanakkor, amint az alábbiakban bemutatjuk, az alternatív intézkedések alkalmazása még mindig nagyon ritka Magyarországon.
2. A kormány 2013. áprilisban nyújtotta be az akciótervét, az alábbi adatok jelentős része pedig a 2014. október-novemberi periódusra vonatkozik. A Magyar Helsinki Bizottság úgy látja, hogy

Magyar Helsinki Bizottság

MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG

1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 36-38. I/12.

1242 Budapest, Pf. 317.

Tel/fax: + 36 1 321 4323, 321 4141, 321 4327

helsinki@helsinki.hu

www.helsinki.hu

a két dátum között eltelt másfél év elegendő idő volt arra, hogy a kormány lépéseket tegyen a túlzásfoltosság rendszerszintű problémájának megoldása érdekében, és érdemi eredményeket mutasson fel. A Magyar Helsinki Bizottság beadványából azonban látható, hogy ez nem történt meg.

3. A rendőrség hivatalos tájékoztatást nyújtott a házi őrizet és a lakhelyelhagyási tilalom elrendelésének és az elektronikus nyomkövető eszköz alkalmazásának számáról. (Az adatok különböznek a Magyar Helsinki Bizottság által az eredeti beadványban feltüntetettektől, minthogy itt – a büntetőeljárás nyomozati és vádemelési szakaszában a vádemelésig elrendelt kényszerintézkedések számán túl – ismertetjük a tárgyalási szakasz időtartama alatt elrendelt házi őrizet és lakhelyelhagyási tilalmak számát is. Ennek megfelelően az alábbi adatok a büntetőeljárásban elrendelt összes házi őrizet és lakhelyelhagyási tilalom számát mutatják be.)

	házi őrizetek teljes száma	lakhelyelhagyási tilalmak teljes száma	házi őrizet vagy lakhelyelhagyási tilalom elektronikus nyomkövetési rendszer alkalmazásával	elektronikus nyomkövetési rendszer alkalmazásának aránya
2014. október 31.	352	799	207	18%
2014. november 26.	378	824	234	20%

A fenti adatok egyértelműen mutatják, hogy még mindig rendkívül alacsony azoknak a terhelteknek a száma, akik esetében kevésbé súlyos kényszerintézkedést rendelnek el. Az adatok szinte sokkolóan hatnak, ha összehasonlítjuk őket az előzetes letartóztatásban lévő fogvatartottak számával, ami több mint 5 000-re rúgott 2012. december 31-én, amely az összes fogvatartott 28%-a. (Ez a mutató kis mértékben javult, 2014. szeptember 30-án a fogvatartottak „csak” 26%-a volt előzetes letartóztatásban.) A jogintézményt 2013. május 15-én vezették be, azonban a rendőrség nem rendelkezik adatokkal az elektronikus nyomkövetés elrendelések teljes számáról.

4. Érdemes megvizsgálni a Legfőbb Ügyészség által kiadott adatokat, melyek a házi őrizet vádemelésig történő elrendelésének számát mutatják az elmúlt öt évben.

év	2010	2011	2012	2013	2014 (június 23-ig)
házi őrizet száma	454	393	420	525	230

Az utolsó bejegyzés 2014 első felére vonatkozik. Amennyiben megduplázzuk a számot, az egész évben elrendelt házi őrizetek előrelátható száma 460 lenne. Nincs szükség újabb grafikonra ahhoz, hogy nyilvánvaló legyen, hogy semmilyen nagy jelentőségű változás nem

Magyar Helsinki Bizottság

MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG

1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 36-38. I/12.

1242 Budapest, Pf. 317.

Tel/fax: + 36 1 321 4323, 321 4141, 321 4327

helsinki@helsinki.hu

www.helsinki.hu

történt az elmúlt öt évben a bírák (és ügyészek) a házi őrizetre vonatkozó elrendelési (és kérelmezési) gyakorlatában.

5. Az új Büntető Törvénykönyv (2012. évi C. törvény, a továbbiakban: új Btk.) 2013. július 1-jén lépett hatályba, és két új szankciót vezetett be: az elzárást és a jóvátételi munkát. A kormány az utóbbira úgy hivatkozik, mint a túlsúlyosság csökkentésére alkalmas hatékony intézkedésre. Az elzárást büntetés-végrehajtási intézetekben hajtják végre, és ugyanolyan szabadságelvontást jelent, mint a szabadságvesztés-büntetés, pusztán rövidebb időtartamú. Az elzárást akkor kell alkalmazni, ha a többi szankció (közérdekű munka vagy pénzbírság) nem megfelelő az elkövető szociális vagy személyes jellemzői miatt.

A Legfőbb Ügyészség az alábbi adatokat szolgáltatotta a két új jogintézmény alkalmazásáról:

	összes kiszabott elzárás	összes alkalmazott jóvátételi munka
2013 (július 1-től)	77	39
2014 (szeptember 30-ig)	315	89

Könnyen belátható, hogy a jóvátételi munka alkalmazásának – amit a kormány a túlsúlyosság csökkentését szolgáló intézkedésként definiált az új Btk. kommentárjában – gyakorisága rendkívül alacsony, sőt kétszer, illetve háromszor alacsonyabb gyakoriságú, mint az elzárás alkalmazása, aminek következményeképpen a túlsúlyosság csak tovább növekszik. Az új Btk. kommentárja azt a magyarázatot nyújtja, hogy az elzárás elsősorban fiatalok elkövetők esetében alkalmazandó, vagy az elsőbűntényesek esetében. Az új Btk. hatálybalépése előtt ezek az elkövetők a szabadságelvontásnál enyhébb büntetéseket kaptak (pl. pénzbírságot vagy közérdekű munkát).

6. A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága nem kezel adatokat az előzetes letartóztatásban lévő fogvatartottak tekintetében fennálló túlsúlyosságról, ugyanakkor arról adott tájékoztatást, hogy a megyei büntetés-végrehajtási intézetekben, ahol a legtöbb előzetes letartóztatottat tartják fogva, magasabb a telítettség aránya, mint a börtönrendszer egészében. A túlsúlyosság rátája ezekben a megyei intézetekben 156% volt 2013. december 31-én és 169% 2014. szeptember 30-án.

Budapest, 2015. január 7.

Tisztelettel,

dr. Pardavi Márta
társelnök
Magyar Helsinki Bizottság